

Agerdyrkningsberetning

fra sidste Halvdel af September.

Høsten er færdig, men dens Udbytte er for store Dele af Landets Bedkommende ingenlunde tilfredsstillende, og som en Helhed vil der i Danmark ikke naaes en Middelhøst. Om end Vintersædens mindre kraftige Tilstand fra Efteraaret og Plante-
 fngdomme og Insektangreb i Sommer for en Del bære Skylden herfor, saa er det dog navnlig lange ugunstige Vejrperioder i Sommer, der have været det egentlig Bestemmende, og de korte Perioders gunstige Vejr har vel kunnet bøde paa, men ikke afhjælpe de uheldige Tidens Tryk paa Vegetationen. Vejrets Ugunst har for en Del viist sig i den kolde Maj og for Vest-
 jyllands Bedkommende i stærke Storme flere Gange i Sommerens Løb, men dog er det især Fugtighedsforholdene, der have været saa mislige, og det saavel selve Luftens Fugtigheds-
 grad, idet den, navnlig i Slutningen af Sommeren, var forholdsvis meget lav og Dugfaldet som Følge heraf meget ringe, som navnlig Regnmængden, der for hele Sommeren (Maj—
 August) ikke har været mere end $\frac{3}{5}$ af den almindelige, nemlig 134,4 mod 212,5 Millimeter. I de tre Maanedere, i hvilke Sommergrødens Skjæbne væsentlig afgjøres, nemlig Maj, Juni og Juli, har det Indre af Jylland ikke engang faaet det Halve af det Normale, Østjylland lidt over det Halve og

Vestjylland og Dørne derimod omtrent tre Fjerdedele af det Normale. Amtvis og med runde Tal var Regnen i disse 3 Maaneder fordelt saaledes:

	1876.	Normalt.
Hjørring . . .	90 Wm.	150 Wm.
Thisted	80 —	120 —
Ringkjøbing . .	90 —	140 —
Ribe	100 —	130 —
Viborg	60 —	140 —
Aalborg	80 —	140 —
Randers	90 —	150 —
Aarhus	70 —	140 —
Veje	80 —	130 —
Odense	100 —	130 —
Svendborg . .	120 —	140 —
Holbæk	100 —	120 —
Sorø	120 —	150 —
Frederiksborg .	100 —	170 —
Rjøbenhavns .	110 —	160 —
Præstø	120 —	140 —
Maribo	110 —	150 —
Det giver for Jylland	82 —	138 —
for Dørne	110 —	145 —

Medtages August Maaned, har Regnmængden for de 4 Maaned (Maj—August) været for

Jylland	122,
Fyen	144,
Sælland	150,
Lolland-Falster . .	138,
Bornholm	147,

medens den normale Regnmængde for disse 4 Maaned i Gjennemsnit ellers er 213. I Viborg og Aarhus Amter er end ikke faldet Halvdelen af den normale Regnmængde, og navnlig maa den meget ringe Regnmængde, disse 2 Amter tilligemed den vestre Del af Aalborg og Randers Amter fik i

den for Sædens Udvikling vigtige Juni Maaned, særlig bære Skylden for, at disse Dele af Landet have havt en saa ringe Høst. Til nærmere Belysning af Regnens Fordeling findes i nedenstaaende Tabel sammenstillet det meteorologiske Instituts Sagttagelser fra de forskjellige Amter i Maanederne Maj til August; Regnmængden er angivet i Millimeter.

	Maj.	Juni	Juli.	August.	Salt.
Hjørring Amt	24,7	31,6	34,7	43,9	134,9
Thisted Amt	15,3	26,2	36,9	53,0	131,4
Ringkjøbing Amt	11,7	39,5	38,1	45,8	135,1
Ribe Amt	12,4	55,2	30,8	51,0	149,4
Viborg Amt	13,9	18,9	29,3	28,9	91,0
Aalborg Amt	22,4	22,7	36,1	41,1	122,3
Randers Amt	13,8	37,7	40,8	46,6	138,9
Aarhus Amt	14,7	23,3	30,1	29,5	98,1
Veje Amt	13,5	41,3	27,0	35,5	117,3
Samsø	11,3	42,5	25,0	26,1	105,4
Odense Amt	10,8	57,7	26,5	36,0	131,0
Svendborg Amt	16,7	61,3	33,9	37,2	149,1
Langeland	19,6	51,1	54,6	25,0	150,3
Holbæk Amt	22,3	54,9	27,0	38,0	142,3
Sorø Amt	22,7	61,6	33,1	40,0	157,4
Frederiksborg Amt	34,0	35,9	33,9	47,7	151,5
Kjøbenhavns Amt	32,7	46,9	33,3	34,6	147,5
Præstø Amt	25,0	54,1	41,3	29,3	149,7
Maribo Amt	22,0	54,3	28,3	32,4	137,5
Bornholms Amt	29,5	38,3	38,7	40,2	147,3

Den normale Regnmængde

for hele Landet	37,5	52,5	57,5	65,0	212,5
---------------------------	------	------	------	------	-------

Hvad selve Høstvejret angaar, da var dette derimod meget gunstigt undtagen i Slutningen. Kughøsten begyndte den sidste Uge i Juli; den første Uge af August bragte jævnlig Regn, men da Regnen ikke var stærk og fulgtes af Blæst, skadede den ikke og standsede saa at sige ikke Rugens Indbjergning.

Fra den 8de August klarede Vejret op, og i 14 Dage havde nu et meget varmt, tørt og stille Vejr, i hvilket det allermeste Agerkorn faldt for Veen og efter faa Dages Vejring hjemførtes uden at have faaet en Draabe Regn. Denne den egentlige Høstperiode var altsaa overordentlig heldig, Arbejdet gik sin raske Gang uden nogen Standsning, ja selv uden at den spar-somme Dug om Morgenstunden hindrede Arbejdet, tværtimod var den ligefrem kjærkommen, da Kornet midt om Dagen i den bagende Solvarme næsten var altfor stejltørt, tilmed ofte paa Grund af den bratte Modning for overmodent til at kunne bindes uden at tabe for meget. Der havees derfor mange Exempler paa, at hele Høsten iaar er bleven tilendebragt i Løbet af en Snes Dage; som et Exempel kan endog anføres, at der i en Beretning fra Amager meldes, at hele Afgrøden (Rugen indbefattet) blev høstet, bjerget og udtærsket i Løbet af 3 Uger, uden Søndagsarbejde, altsaa i 18 Dage. Men fra den 23de August indtraf et fuldstændigt Omslag i Vejret, der indleedes ved en stærk Nordveststorm fra den 23de — 25de, som førte hyppige og stærke Regnbyger ned over Danmark, og i de følgende 3 Uger beholdt Vejret en meget urolig og regnfuld Karakter; de, der derfor ikke havde indhøstet inden dette Vejromslag indtraf, havde derfor at kæmpe med en meget trøls Høst, daglig afbrudt af Regn, og uden i de korte Op-holdsperioder at kunne bjerge de gjennemblødte Reghobe, hvis Halm overalt blev udvasket, og hvis Ager flere Steder begyndte at spire stærkt; det er navnlig fra Sjællands nordlige og nord-vestlige sildige Egne samt fra de større Kjærstrækninger ogsaa andetsteds i Sjælland, at der lyder Klager i saa Henseende, men tillige var der ogsaa en Del, navnlig større Gaarde i Landets bedre Egne, der dels ikke havde kunnet faa Afgrøden bjerget, f. Ex. i Skovegnene, dels havde stolet for meget paa det gode Vejrs Vedbliven og derfor ikke havde skyndt sig eller ikke stoffet sig Høsthjælp nok, idet der vedblivende er mange, som spekulere i at knibe igjennem med en lille Høsthjælp til billig Pris, skjøndt man vel nok kan sige, at det vilde være fordelagtigt

for Landmanden det ene Aar med det andet, om han kunde forforkorte Høsttiden med 1 Dag for hver Mk., han bød mere i Dagløn i Høsten, og derved skaffede sig en rigeligere Høsthjælp. Efter Midten af September bedredes Vejret og blev mere stadigt, om end endnu af og til bringende en Regnbyge, og Resten af Høsten er derfor nu hjerget de allerfleste Steder.

Hvad Udbyttet af Høsten angaaer, da er det meget forskjelligt i de enkelte Egne, dels beroende paa de forannævnte ulige Vejrforhold, dels paa Jordernes forskjellige Kulturtilstand eller andre lokale Omstændigheder, og vel kan det i sin Almindelighed siges, at Nerne have haft en bedre Høst end Jylland, at den dog kun i enkelte Egne paa Nerne vil naa op over en Middelhøst, i de fleste Egne vil nærme sig dertil og i en Del blive noget under Middell, samt at det sydlige Jylland har en ret god Høst, at enkelte Strøg af Østkysten samt Bendisyssel ogsaa nærme sig en Middelhøst, at det vestlige Jylland har noget under en Middelhøst, og at hele den midterste Del af Jylland, særlig den vestlige Del af Himmerland samt Egnen mellem Hobro—Randers—Standerborg paa den ene Side og Viborg—Herning paa den anden, have en tarvelig, Långaa—Viborgeggen endog en meget tarvelig Høst, — vel kan dette i sin Almindelighed siges, men et nogenlunde korrekt Billede af Forholdene kan dog kun faaes ved at gaa mere i det Enkelte, og vi skulle derfor nu gennemgaa de enkelte Landsdeles Udbytte af de forskjellige Kornarter.

Paa Sælland have de gode og vel dyrkede Jorder i den nordøstlige og østlige Del givet en god Høst, i Kjøbenhavns Amt endog en Del over Middell, Sønden herfor, i Stevns, en ret god Middell og længere Syd paa en kneben Middelhøst eller endog derunder, undtagen i Egnen ved Ulssund, hvor der er avlet ret godt, men de lettere Egne, særlig i det nordvestlige Sælland, Odsherred og i et Strøg ned midt i Sælland til Ringstedeggen have kun givet en tarvelig Høst, en Del under Middell. Kun Værterne have gennemgaaende givet et godt, ofte endog et fortrinligt Udbytte; de vare godt bælgsatte

og Bølgene fyldte med rigelige og friske Korn. Hveden har ogsaa givet ret godt til Fyld, især i det nordøstlige Sælland og i Roskildeegnen, men man mener, den kun vil skjæppe smaat, da Kjærnen er lille, og den flere Steder har været angreben af Røst, især i Faxe Herred. — Rugen, der bedrede sig saa forbausende godt i Juni Maaned, naaede en ret god Længde, men var dog tynd og giver kun i det sydlige Sælland en god Afgrøde og i det nordøstlige en ret god, medens den i det nordvestlige, navnlig paa de lette Jorder, giver en Del under en Middelhøst. Hertil kommer, at medens dens Blomstring flere Steder var heldig, saa at den havde gode smukke År, var der andre Steder en Del Spring i disse. — Baarsæden var i det Hele taget daarliger end Vintersæden; den fylder meget lidt og giver heller ikke stort Kjerneudbytte; dette gjælder baade Bygget, der kun har givet en rigtig god Høst i Egnen Kjøbenhavn—Roskilde — Kjøge, og navnlig Havren, der især i det nordvestlige, midterste og vestlige Sælland har givet en daarlig Høst, medens den i det nordlige af Frederiksborg Amt og i Sydsælland har været ret god.

Paa Lolland = Falster er Høsten ogsaa meget forstjellig, bortset fra den Skade, som de stærke Hagelbyger flere Steder have forvoldet i temmelig stort Omfang, og navnlig synes Lollands frugtbareste Egn mellem Maribo og Rødby at have en forholdsvis endog temmelig simpel Høst. Det er især Hveden, denne Landsdels vigtige Sædart, som har skuffet Forventningerne. Den stod en Tid ret godt, men dels har Røsten flere Steder gjort meget stor Skade, dels have ogsaa Hvedemuggene flere Steder været flemme, og Tærskningen giver derfor et simplere Resultat end ventet. I Rødbyeegnen er det endog ligefrem usfelt, og medens der haves mange Exempler paa kun 6—8 Fold paa denne Egns gode Jorder, er der endog enkelte Gaarde, hvor Udbyttet er endnu langt simplere; saaledes har en Gaard paa dampgrubbet Jord, der var gjødfet med kunstig Gjødning, endog kun avlet 3 Fold. — Paa Lolland = Falster er derimod Baarsæden bedre end Vintersæden; Bygget

har i de fleste Egne givet en Middelhøst, men har ikke en smuk buttet Rjærne, da det modnedes for brat; Havren er i Regelen bedre end Bygget, undertiden endog udmærket; Ærterne og Blandsæden ligesaa, hvorimod Bønnerne ikke have holdt, hvad de lovede i Juni, da Torken ødelagde mange af Blomsterne.

Ogsaa paa Langeland var Hveden som oftest daarlig, thi er der end enkelte Steder avlet nogenlunde, saa er der ogsaa mange Steder, hvor man maa nøjes med 5—6 Fold, væsentlig fordi Hvedemyggene have været saa flemme. Rugen er kort og tynd, men skjæpper godt. Havren har givet et Middeludbytte, Bygget en Del derover og Ærterne meget derover.

Kun paa Fyens bedste Jorder er der avlet nogenlunde, ellers er Udbyttet for den største Parts Bedkommende en Del under Middelhøst, og i de lettere Egne endog meget derunder. Hveden er meget forskjellig, men har i Regelen givet bedre end Rugen; begge vare de tynde, men havde gode År. Hvor Hveden blev ompløjet i første Halvdel af Maj og Jorden isaaet 6rd. Byg, havde dette udviklet sig godt, men ellers var Bygget med Undtagelse af det nordøstlige Fyen og de gode Jorder i det nordvestlige kun tarveligt og ofte fuldt af Solpletter; dog er der stor Forskjel baade efter Jordens Kulturtilstand og efter den Varietet, der er brugt, og især synes Chevalierbyg at have holdt sig forholdsvis bedst. Havren gav i Regelen, især i det vestlige Fyen, bedre Udbytte end Bygget. Ærterne have ikke givet saa godt som paa de tidligere omtalte Der, og desto mindre, jo længere man kommer vesterpaa, ligesom ogsaa Blandsæden i det Vestlige var simpel.

I Sjællands sydøstlige Hjørne er, som ovenfor nævnt, iaar avlet godt, over en Middelhøst, særlig af Baarsæd og da igjen især af Byg, og om Vintersæden end fylder mindre end almindelig, skjæpper den paa den anden Side godt. Men saasnart vi komme noget Nord paa forbi Vejle, er Høst-udbyttet allerede kjendelig mindre og naaer ikke en Middelhøst undtagen for Hvede, der paa de egentlige Hvedejorder ogsaa

her havde et kraftigt Straa, lange Ax, smukke, fyldige Kjørner, saa at den ventelig giver en god Middelhøst. Rugen, der var meget forskjellig, har derimod i denne Egn næppe givet en Middelhøst, da den var tynd og smaa i Vipperne; den fylder derfor kun lidt og skjæpper smaat. Ogsaa Baarsæden var meget forskjellig, men i Regelen kun kort og simpel; i nogle Egne, f. Ex. Vejle—Horsens, stod Bygget ofte bedre end Havren, især paa velbehandlede Jorder, medens denne, der ofte saaes i udpint Jord, var meget kort, fylder lidt og har kun en lille, spids og let Kjørne; længere Nord paa i Aarhus-Kanders-egnen var derimod Havren i Regelen bedre end Bygget, om end begge simple. I Egnen Mariager—Aalborg var Høsten ogsaa simpel paa alle de højere lette Jorder, men kom fra disse Jorder godt i Hus; hvorimod der paa de lavere liggende Jorder i Regelen havde en ret god Høst baade af Vinter- og Baarsæd, men Kornet modnedes her sent, saa Høsten langt fra var afsluttet, da Regnen indfandt sig, og en Mængde Korn, navnlig paa de større Gaarde, har derfor taget en Del Skade ved den sildige og mislige Indbjergning. — Det samme gjælder i endnu højere Grad om Vendsyssel, hvor Afgrøden endog stod saa godt inden Høst, at man snarere fatte den over end under Middell; paa denne Egns bedre Jorder faldt Høsten endnu sildigere end Sønden for Limfjorden, og endnu midt i September havde de større Gaarde indtil $\frac{1}{8}$ af Kornet i Marken, og selv mange af Bøndergaardene havde ogsaa en Del Korn ude, saa Beretningerne fra denne Egn nu ikke engang tagere Høst-udbyttet til et Middelaars.

Forlade vi Sjællands Østkyst og komme ind mod Midtstrøget op gennem Sjælland, lyde Beretningerne simpelt, ofte helt mistrøstende, navnlig Vest for en Linie fra Aalborg over Hobro, Randers, Standerborg og ind paa Heden. Vintersæden, der jo væsentlig var Rug, kan endda kaldes nogenlunde taalelig, om den end var tynd, og en Del blæste af ved en Storm i Mejnningstiden, men især var Baarsæden meget slet; den var tynd, naaede ingen Længde, saa den ofte ligefrem var

vanstelig at binde, men maatte hjerpes som Rivelse; hertil kom, at Aene vare ufuldstændig gjennemskredne, saa de dels bleve korte, dels kun slet tjærnesatte, og den fylde og skjæpper derfor ofte ikke mere end halvt eller endog mindre end halvt imod et almindeligt Aar. Selv Boghveden gav et tarveligt Udbytte, der end nderligere forringedes ved det vaade Høstvejr, saa at Hedebondens almindelige Haab paa, at Boghveden kan tjærnesattes, mens den ligger paa Skaar, iaar ikke er steet Fyldest. — Komme vi op mod Nordvest i de bedre Egne i Salling, Mors og Thy, træffe vi vel en noget bedre Høst, og navnlig har Rugen flere Steder været temmelig god eller endog god, men ogsaa her var Baarsædshøsten simpel og forringedes nderligere ved Stormene for Høst og ved den sildigere Indbjergning. Kun Erter og Biffer have ogsaa i disse Egne givet ret godt.

Vende vi os sluttelig til Bornholm, siges Vintersæden der at have givet omtrent en Middelhøst, Havren at nærme sig dertil, Bygget at være en Del derunder, men derimod Erter og Biffer ogsaa her at have været gode.

Det vil af denne Fremstilling være indlysende, at det er vansteligt at give nogen almindelig Udtalelse om Høsten i Danmark i dens Helhed, men dog vil man maaste komme Sandheden nogenlunde nær, naar man, tagende Hensyn til de forskjellige Egnes ulige Betydning som Kornproducenter, siger, at Hveden har givet over Middelt af Halm og omtr. Middelt af Kjerne, Rugen — lidt under — — omtr. — —
 Bygget — meget under — — under — —
 Havre — meget under — — under — —
 Boghvede — omtr. — — meget under — —
 Erter — over — — over — —
 Blandsæd — over — — omtr. — —

Spørgsmaalet: om den tidlig eller sildig lagte Sæd iaar har givet det bedste Udbytte, er besvaret helt ulige i de forskjellige Beretninger, men et overvejende Flertal har dog bestemt udtalt sig til Gunst for en nogenlunde tidlig Saaning, hvor Jorden var ren og i Kraft, men samtidig udtalt sig

saavel imod den meget tidlige som sildige Saaning. Nogen Enstemmighed angaaende dette Punkt vil selvfølgelig ikke kunne ventes; de ulige Forhold stille ulige Krav.

Som man kunde vente, have iaar flere af Beretningerne udtalt sig om det Uheldige i at gjødste, og især gjødste sildig, med varmende Gjødning til Vaarsæd, navnlig Byg; thi den store Mængde Planter, der derved drives frem, kunne i et saa tørt Aar ikke finde den nødvendige Fugtighed i Jorden og komme derved til at kæmpe indbyrdes derom, baade til Skade for dem, der komme til at ligge under i Kampen, og for dem, der saa Magten.

Der har ingen synderlig Anledning været til iaar at prøve nye Høstmåder; i den egentlige Høsttid gik Høstarbejdet saa let fra Haanden som nogenfinde. Mejemaskinerne have iaar gjort god Nytte, men have paa den anden Side ikke vundet en saa betydelig forøget Udbredelse som i de nærmest foregaaende Aar, dels fordi man forud kunde se, at Høsten blev ringe, dels fordi der iaar i Regelen har været rigelig eller endog meget rigelig Arbejdskraft. Dog have Maskinerne, som nævnt, ogsaa iaar havt Lejlighed til at vise deres Fordeleghed; dels har Jorden været god at kjøre paa iaar, dels modnedes Kornet meget brat, og Benyttelsen af Mejemaskiner hjalp mangen Gaard dens Høst i Hus, inden det urolige Vejr begyndte, medens andre under lignende Forhold og med samme Arbejderantal ikke fik bjerget itide. Man mener derfor, at mange, selv Bønder, der endnu ikke have indført Mejemaskinen paa deres Gaarde, ad Aare ville anskaffe sig en saadan. Gjennemgaaende udtales stor Tilfredshed med dem, baade med Hensyn til det fortrinlige Arbejde, de udføre, hvilket især iaar havde Lejlighed til at kjendes ved den staaansomme Maaede, hvorpaa de behandlede den ofte stærkt modne Sæd i Sammenligning med det almindelige Mejejern, og med Hensyn til det store Kvantum Arbejde, de kunne udrette; eksempelvis kan anføres, at paa en Gaard ydede 2 Maskiner Arbejde i Høsten for 200 Manddage og forkortede Høsttiden 1 Uge,

samt at der paa en anden i 9 Dage høstedes 160 Tdr. Land med 2 Maskiner, nemlig 12 Tdr. Land Baarsæd pr. Dag paa 11 Timer og ligeledes 8—9 Tdr. Land Vintersæd, hvor der kun kunde mejes ved de 2 Sider. Desværre lyder der jævnlige Klager over, hvor slet Maskinerne passes, og særlig i et Aar som dette, da de skulle hugge Sæden tæt ved Jorden og arbejde meget forceret Dag efter Dag; men dette er, som der nævnes i en Beretning fra Horsensegnen, jo i Samklang med den almindelige Mangel her i Landet paa Interesse for Maskiner og nøje Kjenndskab til deres Pasning og Benyttelse.

Endnu staaer tilbage at omtale Kartoflerne og Kærerne, og skjøndt denne Del af Afgrøden jo først nu skal bjerGES, og navnlig Kærerne endnu kunne voxe og ventelig vilde voxe en Del, kan det dog med temmelig stor Sikkerhed siges, at heller ikke heraf vil der naaes en Gjennemsnitshøst. Kartoflerne stode smukt indtil i August, men standsedes da i deres Væxt af den vedholdende Tørke; de tidligmodne Sorter ere derfor i Regelen kun smaa og give et ringe, om end sundt Udbytte. De sildigmodne Sorter ere derimod dels begyndte at spire paany efter Regnen, hvilket uden at forøge Udbytten vil gjøre Knoldene mindre holdbare, dels har Sygdommen i mange Egne bredt sig stærkt blandt de sildigmodne Kartofler, og Udbytten af disse vil derfor ogsaa kun blive ringe. Dette er saa meget uheldigere, som Kartoffelavlens jo i Regelen indtager største Delen af Husmandshaverne, og dens ringe Udbytte derfor vil virke trykkende paa en talrig Samfundsklasse. Særlig melde Beretningerne fra Sølland, med Undtagelse af det nordøstlige, Sølland-Falster, Fyen og det midterste af Sjælland om et simpelt Udbytte, medens derimod det østlige Sjælland, navnlig fra Aarhus og Nord efter, kan glæde sig ved en ret god Kartoffelhøst, Kjøbenhavns Amt endog ved en rig Kartoffelhøst. — Mere enstemmig lyde derimod Beretningerne om de store Tryk, denne Sommer har bragt over Kærmarkerne, ikke blot paa de Steder, og det er de fleste, hvor Kærmarken forsømmes, men ogsaa hvor den plejes med Omhu. Paa de sidstnævnte

Steder, som kun skulle omtales her, lykkedes det, om end med Besvær, at bevare ret smukke Roemarker indtil i August, men den stærke Tørke i denne Maaned og navnlig den Omstændighed, at den ikke blot bragte saa sparsomt Regn, men samtidig stærk, bagende Varme, og at Luften var meget tør, uden at Roerne bleve forfristede ved Rattedug, standsede næsten ganske deres Væxt, og da de, tildels af samme Grunde, angrebes af næsten alle de Dinder, der kunne ramme dem: Meldug, Raalorm, Bladlus, Jordlopper, Oldenborrelarver, Knoporm, Smældelarver osv., bleve de satte saaledes tilbage, at de i Slutningen af August ikke vare større end ellers midt i Juli og tilmed stærkt forknyttede af Insektangreb og Plantesygdomme. Men den senere Tids fugtige Vejr har paany kaldet dem tilbage, og, med Undtagelse af de desværre ikke saa Steder, hvor Larveangreb havde faaet fuldstændig Overhaand, og som endog have magtet at ødelægge hele Tønder Land saa fuldstændig, at der ikke findes en eneste Roe paa dem, udfolde de sig nu godt og ville ved et vedvarende gunstigt og mildt Efteraarsvejr endnu kunne give et taaleligt Udbytte. Paa Øerne synes navnlig Gulerødderne at have staaet sig bedst, medens derimod i Nyl-land Turnipsen særlig synes at trives i det fugtige Vejr, der nu er indtraadt.

Det er allerede i det Foregaaende nævnt, hvilke Insektangreb og Plantesygdomme der særlig iaar have forringet Udbytten, nemlig foruden de nysnævnte Angreb paa Rodfrugterne tillige Røst paa Hveden og flere Steder ogsaa paa de andre Kornsorter, samt Hvedemyg; men endnu maa nævnes, at navnlig Bygget enkelte Steder har lidt en Del af Larver i Jorden, især Oldenborrelarver. Herom skrives der i en Beretning fra Egnen mellem Vejle og Horsens: „Det er ikke Kartoflerne alene, der ere bleven angrebne og for en stor Del udhulede af Oldenborrelarver, men Kornet, navnlig Bygget, har flere Steder, især i Skovegnene, lidt ikke ubetydelig ved disse Dyr's Angreb. Dette gav sig, som vi kjende fra tidligere Aar, tilkjende i Høsten, ved at Kornet var rodløst og næsten

ikke til at høste med Veen; — Mejemaskinerne skulle langt bedre have kunnet høste saadanne angrebne Pletter. Oldenborrelarverne, som vi pløje op i Stubjorden, ere smaa, og de synes efter Størrelsen at dømmes at maatte have endnu en Sommer til deres Udvikling. Deres Graadighed og Evne til at ødelægge har derfor næppe iaar været saa stor, som den vil kunne blive til næste Sommer, hvis Vejrforholdene skulde blive ligesaa ugunstige for Vegetationen, som de have været iaar.“

De usle Græsmarker have dog været det mørkeste Punkt i den nu forløbne Sommers Bedrift. Vi have imidlertid i forrige Beretning, fra Slutningen af Juli, saa udførlig omtalt dette og alle de Midler, der i temmelig omfattende Maalestof ere blevene benyttede for at bøde derpaa (afgræsse Kløvermarkerne, aftøjre eller hugge Sæd, tage Kvæget paa Stald, give Kraftfoder i Drikkevandet, paa Græsset eller i Stalden osv.), at vi ikke atter her skulle dvæle udførlig ved dette triste Billede, men nøjes med at henvise til den nævnte Beretning. Og dog maa vi tilføje, at havde Juli, da vi skrev vor sidste Beretning, været slem, saa blev August endnu værre; søgte Landmandens Tanke dengang tilbage til 1868 for at finde et ligesaa tørt og usfelt Græsaar, saa maatte den i August søge helt tilbage til 1826, navnlig i Jylland, hvor Græsnøden var indtraadt tidlig paa Sommeren, medens derimod de sydlige Der og det sydlige Sølland først i Slutningen af Juli eller endog først noget ind i August kom til at lide under det samme Tryk, men her følte Bristen paa Agergræs da saa meget mere, fordi Jboen savner Jydens store Eng- og Kjærgræsninger. Og Stubgræsningen, som dog undertiden giver en, desværre for god, Græsgang for løs Drift, var naturligtvis i en saa tør Sommer uden Betydning; ja selv de unge Kløver, der stode sparsomt i Stubbene paa Udlægsmarkerne, visnede ligesom hen i August Maanedes brændende Soltørke. Da Regnen kom, begyndte Græsmarkerne atter i September at grønnes, undtagen flere Steder i Jylland, navnlig i Aarhusegnen, hvor 1ste Mars Kløvermarker, naar de ikke

vare græsblandede, ere saa fuldstændig visnede bort, hvad enten de vare afgræssede eller afhuggede, at de frembyde et aldeles visst Skue og rimeligvis maa pløjes om. Kløveren i Udlægsmarken kom derimod bedre, end man havde ventet, men samtidig blev det køligt, og Græsset gjorde derfor kun ringe Fremskridt og afgrævedes næsten ligesaa hurtig, som det stod frem. Hvor man derfor nogenlunde har turdet vove det trods den ringe Foderavl til Vinterbrug, har man vedblivende taget Kvæget ind om Natten eller endog allerede sat det paa Stald, men ikke saa ville være nødsagede til at lade Kvæget friste Livet i Marken saa længe som muligt.

At Kvægets Huld under disse Forhold er mindre godt, er ikke at undre sig over, meget mere maa man forbauses over at træffe saa mange velholdte Besætninger, — det bedste Vidnesbyrd om de Døse, der ere bragte for at afhjælpe Græsmangelen. Naturligvis træffes ogsaa Besætninger, der synlig have lidt Nød, og som ikke ville bringes paa Fode igjen før langt hen i Vinteren eller endog først til næste Sommer, men tydeligt er det, at Folk, navnlig i Landets bedre Egne, almindeligvis ere komne til Erkendelse af, at det er dyrt, naar Kvæget skal sommersødes paa dets eget Kjød og hjælpes til Huldet paa Vinterfoderet; at „den, der hjælper itide, hjælper 2 Gange“ holder ogsaa her godt Stik, man bevarer nogenlunde Koens Sommersundhed og muliggjør dens Vintersundhed, medens den, der sommersulter Kvæget, hverken faaer Udbytte Sommer eller Vinter.

Imidlertid er det næsten ugjortligt eller i alt Fald meget vanskeligt ved sige Kunstmidler at holde Mælkeudbyttet oppe paa det Normale, og det er da ogsaa kun meget saa Steder lykkes iaar; næsten overalt begyndte Kvæget tidlig at flaa af, og da vi naaede August, slog det især stærkt af, saa meget mere som vi nærmede os Kælvningsperioden. Tilfælde klages ogsaa fra mange Steder over, at Smørudbyttet forholdsvis har været ringe, og det er næppe for meget sagt, naar vi

trods den mindre gode Høst nævne Sommerens ringe Mejeri-udbytte, ofte kun $\frac{2}{3}$, undertiden kun $\frac{1}{2}$ af det sædvanlige, som det største Tab, denne Sommer har bragt Landmanden, navnlig i Landets bedre Egne.

Spørgsmaalet om, hvorvidt man kan overfodre sine Besætninger, trænger sig naturligvis stærkt paa efter en saadan Sommer, og jo før man selv kommer til at nære Tvivl derom, naar der virkelig er Fare paa Færde, desto bedre, thi det er jo forbaujende, hvor meget der i denne Retning kan udrettes ved en god Økonomi. Det er ogsaa med denne Forudsætning for Øje, at man fra alle Verne og de bedre Egne i Sylland meddeler, at der nok vil kunne fodres igjennem selv en lang Vinter uden at reducere Besætningerne, undtagen hos Smaafolk med en 2—3—4 Køer, thi dels ere disse Besætninger ofte forholdsvis for store, dels have de ikke pekuniær Kraft til at bøde paa Foderets Utilstrækkelighed ved at yde Tilskud af Kraftfoder, og mange af dem ville derfor blive nødsagede til at sælge en Ko. Men, som sagt, isøvrigt trøster man sig til ved Økonomi og ved Forventningen om, at Foderet vil vise sig drøjt, at kunne overfodre i disse Dele af Landet. Noget anderledes stiller Forholdet sig derimod i mange af de jydste Egne, navnlig de lettere Egne midt i Sylland, men dog ogsaa i flere af de bedre Egne paa Østkysten. Dets har jo nemlig Høsten her været lille og er tilmed for en Del bleven udvasket af Regnen, dels var der saa at sige ingen Højbjergning fra Ageren, og dels holdes der i disse Egne altid en overvættets stor Besætning. At man derfor her maa sælge, er man ganske forberedt paa, og medens Nogle endnu søge at trække Tiden ud, haabende paa, at en lang Efteraarsgræsning og Foderets forventede Drøjhed maaste kan gjøre det muligt at gennemfodre, have Andre allerede i længere Tid søgt at stille sig af med den overflødige Besætning. Forst og fremmest har man søgt at formindste Hestebesætningerne, der gjennemgaaende vare altfor store, og Markederne have derfor været overfyldte med gamle Heste og især med Føl og Plage, som ere bleve solgte til stærkt dalende

Priser, ofte kun den halve eller $\frac{2}{3}$ af den Pris, de have kostet i de sidste Aar. Dernæst har man ogsaa tyndet ud i sin Kvægbesætning, men det er vanskeligt at sælge, naar Alle ville afhænde og Faa eller Ungen ville kjøbe, og det, som Tilfældet er, navnlig er middelmaadigt og ældre Kvæg, som føres til de nu i Regelen overfyldte Markeder, medens Kjøberne af Levetskæg naturligvis kun vil indkjøbe godt Kvæg til sit kostbare Foder. Medens Priserne paa godt Kvæg derfor endnu tildels holde sig uforandrede, kan mindre godt Kvæg kjøbes meget billig, og Priserne ere vedblivende i Dalen, fordi man har vanskelig ved at komme af med det, selv om en ikke ringe Del af det gaaer til England, hvorfra det har hjembragt en bedre Pris i fri Penge, end der vilde kunne opnaaes herhjemme. — Endnu maa bemærkes, at ogsaa Priserne paa Smaagrise ere faldne forbausende stærkt; medens man i Foraaret uden Vanskelighed opnaaede 16—20 Kr. for en 4—6 Ugers Gris, kan en saadan nu kjøbes for 3—6 Kroner; Grunden hertil ligger dels i, at der er lagt en stor Mængde Grise til, dels i, at Sommerens ringe Mælkeudbytte har indskrænket Svineholdet, hvorfor ogsaa Flæstepriiserne vedblivende ere meget høje, 37—40 Kr. pr. 100 Pd. levende Vægt.

Den mindre gode Høst i Forbindelse med den almindelige Standsning paa alle Forretningsomraader vil bevirke, at der iaar foretages forholdsvis faa Grundforbedringer og større Arbejder; og da tilmed Udtærskningen vil falde let, vil man faa vidt muligt indskrænke Folkehødet. Allerede i Sommer var Arbejdsraften næsten overalt tilstede i rigelig Mængde; til Vinteren vil der utvivlsomt blive kjendelig Arbejdsløshed i mange Egne, og da Levnetsmidlerne næppe ville blive billige, da Arbejderen fra de gode Aar har vænnet sig til at leve over fast Evne og i Regelen ikke har lagt noget tilside, faa vil der efter al Rimelighed iaar komme Nød mange Steder. Dette er sørgeligt, om end for en Del selvforfyldt; at Husbonderne ville benytte sig af Lejligheden til atter at bringe Lønnen ned i de Egne, hvor den var stegen uforholdsmæssig højt, er ind-

lysende, — de ere tildels tvungne dertil for at faa Ballance i deres Regnskab; — men ønskeligt for det hele Samfund vil det være, at man saa vidt muligt søger at skaffe rentabelt Arbejde til moderate Priser, saa at ikke altfor mange Arbejdere tvinges over paa fattigvæsenet; — de flette Elementer, der ikke ville arbejde, kan man ikke hindre i at synke ind under fattigvæsenet, men for dem er da ogsaa Tvangsarbejdsanstalten den rette Plads; — den flinke Arbejder maa hjælpes og vil ventelig ogsaa i Regelen blive hjulpen.

Af de mange udsørlige Beretninger, som vi denne Gang have modtaget, skulle vi her hidfætte nogle Bemærkninger, hvortil der ikke er fundet Plads i det Foranstaaende.

Fra Ringstedegnen. Jeg kjøbte sidste Vinter en Radsaamaskine med Radsenseapparat, hvormed 10 Td. Td. Byg bleve saae — men ikke radsensede — paa 6 "s Afstand. Det vakte megen Interesse iblandt Beboerne i vid Omkreds, saa Bønder endog kjøbte flere Mil for at se det opkomne Byg. Dette groede godt til og viste sig bestandig bedre end den øvrige Del af Marken. Det var bedre at høste, og det skal tørstes for sig selv. Jeg vil nu saa $\frac{1}{3}$ af Hveden med 9 "s Mellemrum, for der at benytte Radsensen, $\frac{1}{3}$ med 6 "s Mellemrum, og $\frac{1}{3}$ skal breadsaes. Stude det er saa sent at saa med Radsaamaskinen, da den er smal og rummer kun lidt Saafæd.

Fra Døshered. Kvægets Foderstand er gjennemgaaende mindre tilfredsstillende, og som Følge deraf er Mælkeriudbyttet ogsaa mindre. Det er ikke blevet Folk klart endnu, at Kjød er det kostbareste Foder, og at Koen tærer paa sit Kjød, naar dens Foder ikke er rigeligt. Det er ikke lysteligt, men det har alligevel sin Interesse at se, hvorledes den gode Mælkeko under saadan „Knapnæring“ før slipper sit Kjød, end den slaar af paa Mælken. Det gjælder derfor om at sørge for Mælkekoens Underholdning itide, thi kommer Tilskuddet først, naar Mælken begynder at tabes, da er det for sent, og da vil det koste meget mere at indhente det tabte.

Fra det østlige Holland. Meningerne om det rette Tidspunkt for Kornets Meining, navnlig for Byggets Vedkommende, ere jo forskjellige, men det synes dog, at man iaar flere Steder har været meget hidsig til at hugge om. Man er fra

de foregaaende Aar, hvor man manglede Arbejdskraft, vant til, at Høsten skulde gaa uden Standsninger, men har sikkert iaar ofte styndt sig for stærkt og ikke troet, at Arbejdet skulde gaa saa raff fra Haanden, som det gjorde. Vejrtilget var jo saa gunstigt, som tænkes kunde, men da Sæden og navnlig Hveden ikke var stærk, da alt Kornet stod op, kunde Mejemaskinerne gjøre en saadant Nytte som næppe i nogen anden Høst, hvortil og kom, at man havde rigelig Arbejdskraft. Da Kornet stod op, er Mejningen flere Steder udført ene og alene af Mejemaskinerne; efterhaanden som man er bleven mere fortrolig med Brugen af dem, indseer man, hvilke fortrinlige Maskiner de ere, medens man dog endnu maa beklage, at de ikke udføre Arbejdet til Fuldkommenhed, saalænge der endnu er den Fejl ved dem, at de klippe Årene af, naar Kornet ligger eller hænger over imod Stangen eller i samme Retning som Maskinen gaaer. Handelen med Mejemaskinerne er desværre kommen paa saa mange, ofte ukyndige Hænder, og dette gjør ikke saa lidt Skade for de Forhandlere, der virkelig gjøre sig Umage for at betjene deres Kunder samvittighedsfuldt, saa at der for dem ikke bliver Opfordring nok til at søge at rette saadanne Fejl som den nævnte. Som tidligere omtalt i Høstberetningerne fra de foregaaende Aar, er der gjort flere Forsøg med at anbringe Årløstere, Skjærme, Slæbesto, men det er alt kun til meget liden Nytte, ofte endog til Skade, og man skal sikkert hellere arbejde hen paa at gjøre saadanne Forandringer ved de blinde Binger, at de med den indvendige Ende kunne naa saa langt ned, at de kunne høje Årene tilside. Ved Kirby Maskinen, som vinder stor, vistnok størst Udbredelse herovre, gaa de blinde Binger i en cylindrisk Bane, hvis Åre ligger lodret over Knivene, og det er her forsøgt at paahæfte Fiskeben, Pilevidier og lign. ved den indvendige Ende af Bingerne, hvilket gjør megen Nytte i blødt Korn, som Byg, naar det hænger med Toppen over mod Stangen, hvilket jo saa almindelig er Tilfældet, naar Bygget er lidt sammenfiltret. I Lejesæd hjælper det noget, men er langt fra godt nok. Forsøg paa at afhjælpe denne Mangel ville ikke let lykkes ved de første Prøver, men kræve ikke lidt Tid og Penge, og der er for Landmændene al Opfordring til, baade for dette som for hele Betjeningens Skyld, at støtte solide anerkjendte Forhandlere, istedetfor, som det nu skeer, at lade Handelen overgaa til Folk, som forstaa sig bedre paa alt andet end paa Mejemaskiner.

Fra Rødbegygnen. Vor daarlige Hvedehøst kan nok give Anledning til alvorlige Betragtninger og navnlig sige os, at der er mange Hemmeligheder ved vor Jordbehandling, som vi ej ere komne tilbunds i. Vi have jo længe vidst, at Brakmarken godt

kunde behandles for stærkt til Hvede, at denne i en for løs og affet Jord ej stod sig godt under uheldig Vinter og Foraar, og vi have tidt seet, at slet behandlede Jorder kunde give en bedre Hvedeafgrøde end velbehandlede, særlig naar der paa disse var faaet en kjælen Hvedefort. Det er derfor i sin Orden, at den landøkonomiske Presse fremhæver, at her er et Punkt, som trænger til at behjæses, og det er rimeligt, at Brugen af tunge Tromler vil vise sig heldig. Men samtidig maa man ej glemme at fremhæve, at den dybere og mere omhyggelige Behandling af Jorden, som vi efterhaanden ere naaede til, alligevel altid er paa sin rette Plads — Dybden naturligvis i Forhold til den Kraft, vi raade over — og ej staaer i Modstrid med det, at vi muligen nu, da Jorderne ofte blive stærkere behandlede, maa sørge for at fastne Jorden noget om Hvedens Rødder.

Fra det vestlige Holland. Vintersæden, af hvilken Hveden her paa Nerne spiller Hovedrollen, stod i Foraaret mindre godt, saa mange Landmænd ompløjede og besaaede større eller mindre Dele af Hvedemarkerne med Byg; dog troer jeg, Enkelte vare for hidfige med Omsaanningen, idet Hvede, der stod meget svagt, kom godt i Groning ved den indtrædende Varme i Maj Maaned, saa den nu har givet et nogenlunde tilfredsstillende Udbytte. Frygter man for, at Hveden skal blive for svag, vil det vistnok være fordelagtigst at udbedre den ved Oversaanning med Baarhvede, hvilket saameget lettere vil kunne lade sig gjøre, som man nu i Almindelighed overharver Hvedemarken 1 à 2 Gange om Foraaret med en Vetharve og derefter tromler den; ved denne Behandling vil den isaaede Baarhvede blive tilstrækkelig dækket og give et bedre Udbytte, end om man nedpløjer Hveden og saaer f. Ex. Byg, eftersom Jorden sjelden bliver rigtig bekvem, men for det meste meget klumpet, da Omsaanningen i de fleste Tilfælde udsættes saalænge som muligt. Man begynder at frygte for at faa Hvedejorden for løs om Efteraaret, hvorfor man paa enkelte Gaarde ifjor med heldigt Resultat tromlede Jorden efter Saanningen med Kamtromlen, der syntes selostreven til dette Arbejde, idet de ved den frembragte Smaakamme ville erstatte Jordknoldene, man gjerne vil have i sin Vintermark til Væ for de unge Planter om Vinteren. Enkelte Marker bleve i Foraaret en Del medtagne af en Smelberlarve, der overgnavede de spæde Spirer, saa Planterne efterhaanden visnede bort. De fleste Hvedemarker bleve mere eller mindre angrebne af Rust; især led den silbig høstede Hvede, da Svampen her fik Tid til at udvikle sig paa Beføstning af Rjærnerne, der bleve smaa og svange. Udbyttet af Hvede: har baade med

Hensyn til Kjørne og Straa været meget forskjelligt, dog kan det nok anslaaes til en Middelhøst; faa Gaarde faa vistnok over 10 à 11 Fold, men efter hvad man hører, vente mange mindre.

Flere Steder bleve Kjørne fodrede paa Marken med Havre eller Bifte-Havre, som i de fleste Tilfælde blev aftøjret, hvilket dog maa ansees for en meget dyr Maade, da meget bliver nedtraadt og derved gaaer tilspilde som Foder, ihvorvel det jo senere vil gjøre sin Virkning som Gjødning. Hvad Mange gjorde, og hvad der vistnok bør ansees for det heldigste, er, at staldfodre Kjørne i den varmeste og græstnappeste Tid. Mange Landmænd frygte for det besværlige Arbejde, de ville faa, dels ved at slaa og hjemtføre Grønfoderet, hvad enten dette nu bestaaer af Bifte-Havre eller anden Sæd, og dels ved at holde rent i Stalden, men begge Dele ere langt fra saa uoverkommelige, som de for Mange synes. Hvis man paa een Gang slaaer en større Mængde Grønfoder og lader det henligge et Par Dage paa Staar for at sejgtørres, vil dets Volumen betydelig indskrænktes, og Kjørne ville ved dette halvtørre Foderemne give et godt Mælkeudbytte, vedligeholde og i de fleste Tilfælde forbedre Huldet, ligesom Gjødnigen ogsaa vil være fuldstændig normal. Til en Besætning paa en 40 Køer, som staldfodredes i 27 Dage, anvendtes de første Dage, medens Foderet var grønt, 5 à 6 Læs daglig, og Kjørne bleve dog meget tyndblivede samt magre og ranglede; efterhaanden som de bleve bedre udfodrede, og Foderet blev sejgtørt, anvendtes kun $1\frac{1}{2}$ à 2 Læs daglig paa samme Størrelse som de fornævnte, og Kjørne tiltog forbausende i Hulb, medens de gave et fortrinligt Mælkeudbytte og meget tilfredsstillende Smørudbytte. Paa den omtalte Gaard vare c. 11 Tdr. Ld. besaaede med Bifte-Havre i 3die Grøde, der blev gjødet med c. 400 Pd. Latrin-Guano pr. Td. Ld.; herpaa bleve de 40 Køer fodrede i 27 Dage, 15 Heste i over 2 Maaneder og desuden blev der høstet 20 Læs udmærket Bifte-Havre-Hø; heraf vil det sees, at det ikke er saa overordentlig store Arealer, der behøves besaaede til Staldfodringen.

Fra Frederikseggen. Som noget fra det almindelige afvigende maa nævnes de af Haglstaden ramte Marker i de nærmeste Sogne heromkring. Græsmarkerne, som rantes heraf, bleve som affvødne og have ikke siden givet noget, ja selv Marker, som kun fik af den Haglen medfølgende Regn, have lidt meget. Vaarsædmarkerne, som blev ramte, gave paa flere Steder et ganske godt Udbytte navnlig af Straa, men have lidt meget ved den senere Tids vedholdende Regnvejr. Vintersæden har i det Hele

lidt mest ved Haglsfaden, og Udbyttet af Kjørne vil blive overordentlig ringe.

Med Tobaksdyrkingen er det gaaet meget stærkt tilbage her i Eggen. Paa Landet, hvor denne var i stærk Fremgang i de senere Aar, er den iaar næsten aldeles forsvunden, og selv paa Frederits' Marker er langt fra dyrket saa megen Tobak som almindelig. Grunden hertil maa nærmest søges i de lave Priser paa Tobakken.

Fra Bjerre Herred. De fleste bødede paa Græsmandslen i Sommer ved Morgen og Aften at give Kjørne Halm og afhugget grøn Sæd, men Mange toge ogsaa Kjørne helt paa Stald og lode dem forblive der i 3 à 4 Uger. Her paa Gaarden bleve de i dette Tidsrum fodrede med 1 Givt Hø, 1 Givt Halm, 30 Pd. grøn Havre og 6 Pd. Klid. De holdt fuldkommen Mælken paa dette Foder og vare, da de igjen bleve satte paa Græs, bedre i Hulb end ved Indbindingen. Siden den 8de August have de været ude om Dagen, men komme ind om Natten og saa stadig betydeligt saavel Kraft- som Fylde-Foder paa Stalden. Det Almindelige er, at der af denne Egns gode Jorder ligger 1 Td. Land i Græs til Sommernæring for 1 Ko. Denne Td. Land har iaar kun født Koen fuldt ud i 6 Uger, i 4 Uger aldeles Intet afgivet, og i 8 Uger vil den knap afgive den halve Føde, som Koen kræver. Det vil med andre Ord sige, at 1 Td. Land Græsland ikke har formaaet at afgive større Udbytte end Værdien af en Koes Foder i 70 Dage — i Sandhed et saa tarveligt Resultat, at det vel nok — skulde man synes — maatte være istand til at fremtvinge Bestræbelser, hvorved man i Fremtiden kunde komme bort fra et saadant Forhold, — og det maa man kunne ved en systematisk Sommerstaldsfordring.

Fra Eggen Ribe-Løgstør. Det har iaar flere Steder her paa Eggen viist sig, at nymærglede Jorder bedst have kunnet modstaa denne strenge Sommer, baade Kulden i Foraaret og Tørken i Sommer; det var maaste derfor anbefalelsesværdigt at mærgle tidt og lidt, f. Ex. hvergang man tog ind til Brak.

Fra Mors. Da Besætningerne her paa Mors næsten overalt paa Forhaand vare for store, vil det for Mange være en absolut Nødvendighed at formindske deres Besætninger. Mange Kreaturer, som vare i nogenlunde god Foderstand, og for hvilke Priserne have været forholdsvis gode, ere i Løbet af de to sidste Maaneder blevne solgte bort fra Den, men en langt hyderligere Reduktion vil vistnok endnu være fornøden. Meget vil jo bero paa Efteraaret, om dette tillader Høveder og Faar at gaa ude for Vejrligets Skyld.

Fra Salling. Som en ganske ny Fremtoning paa Landvæsenets Omraade skal anføres, at de udværede Stude, der her endnu udgjøre Hovedbestanddelen af Besætningerne, i Stedet for som tidligere at sendes til Efteraarsmarkederne i Husum, for den allerførste Del i Juli og August Maaneder ere sendte til England. De vare rigtignok kun halvt fede, men man har dog været forholdsvis vel tilfreds med Prisen, og man var da i Stand til at græsse Resten af Besætningen.

Fra Hammerum Herred. Denne Egn's Arbejdskraft lider hvert Efteraar et sødeligt Affavn, idet flere Hundrede raske Karle i denne Tid drage ud paa Handel i alle Landets øvrige Egne med Bindøi. Det er jo et gammelt Privilegium for Hammerum Herred, om hvis Gavnlighed der lader sig sige meget pro & contra. Mange af de unge Karle og store Dreng, som saaledes — unddragen deres Fødeegn deres Arbejde — løbe Landet igjennem med Posen, komme fordærvede paa Sjæl og Legeme tilbage, efterat have tilsat egen og Andres Formue og saa at sige dermed umuliggjort deres Fremtids Lykke. Nogle, især ældre, hosiddende og giste Mænd, samle derimod saa stor Kraft derved, at de heldig kunne fremme de utallige smaa Opdykningsarbejder; det vilde ellers være ubegribeligt, hvorfra de saa Kraft til at forvandle de raa Hedeblodder til lønnende smaa Avlsbrug; ja Enkelte blive rige og velstaaende Mænd, hvorpaa haves mange mærkværdige Exempler.

Angaaende Høsten i Udlandet meddeler „Dagbladet“ efter det engelske Blad „Economist“ følgende:

Om den fremtidige Pris for Hvede skriver „Economist“, at det almindelig antages i Kornmarkedet, at denne i den nu begyndte Høst-Sæson næppe kan vedblive at være saa lav som i de to sidste Aar; Stigningen vil imidlertid næppe naa noget større Omfang i en nær Tid; men der regnes paa en moderat Bedring i Prisen. Omstændighederne ere ganske vist forffjellige fra de to foregaaende Høst-Sæsoner, og naar en højere Pris end den, som har været raadende, var at vente for et Aar siden, saa er der endnu langt større Anledning til at vente højere Priser nu. Men Spørgsmaalet bliver da, om hele Verdens sædvanlige Produktion, der i den forløbne Sæson var stor nok til at holde Priserne nede i England til Trods for en mangelfuld Høst der, atter iaar skulde vise sig at være saa stor, at den paany vil kunne

holde Priserne nede i England nu, da Høsten endog er endnu mangelfuldere end dengang. Før Indførelsen af Frihandels-systemet i Storbritannien kunde dette Spørgsmaal aldrig opstaa; thi en mangelfuld engelsk Høst vilde da være tilstrækkelig til at frembringe en bethdelig Stigning, hvor meget mere da ikke to paa hinanden følgende, hvoraf ialfald den ene ogsaa var mindre god i Frankrig. Selv efter Indførelsen af Frihandelen var indtil for faa Aar siden Hjemmehøsten den vigtigste Faktor for Hvedepriserne i England, idet en lille Høst altid nødvendiggjorde stor Import fra Udlandet og deraf følgende høje Priser; men det sidste Aar giver en modsat Erfaring: Tilførslerne fra fremmede Lande vare saa store, at Deficitet blev rigelig dækket, og Priserne vedbleve at være forholdsvis lave. Grunden dertil er Englands tiltagende Afhængighed af Udlandet med Hensyn til sit Forbrug; thi Produktionen af Hvede er i en lang Arrække ikke tiltagen, men Folkemængden er i stadig Tiltagende. Der er nu ingen Sikkerhed for, at en god Høst hjemme vil medføre lave eller en daarlig Høst høje Priser; nu maa mange forskellige Landes Forbrug og Produktion tages med i Beregningen, og Løsningen af Spørgsmaalet bliver derfor vanskelige at beregne nu end tidligere. Høsten i 1875 var mangelfuld, ikke alene i England, men ogsaa i adskillige Lande, hvorfra England saaer sine Hovedtilførsler, og da desuagtet Prisen ikke, som forventet, steg i Høst-Sæsonen, ligger det nær at antage, at Grunden dertil maa søges i de store Beholdninger, der vare tilovers fra den ekstraordinære Høst i 1874. Men disse Forraad maa nu endelig være opbrugte, og vi staa nu ligeoverfor Høst-Beretninger, som se mørkere ud end forrige Aars. Første Rolle spiller naturligvis Hjemmehøsten, der dog endnu forsyner fra $\frac{1}{3}$ til $\frac{1}{2}$ af Landets Forbrug, og her møder os først og fremmest det formindskede Areal, der atter iaar er benyttet til Hvede, nemlig 2,994,958 Acres, hvilket er 347,523 Acres eller 10,4 pCt. mindre end i 1875 og 635,342 Acres eller 17,50 pCt. mindre end i 1874. Alene denne Faktor vilde, selv med et almindelig godt Udbytte, være af Bigtighed; men hertil kommer, at Høsten er alt andet end tilfredsstillende; Kvaliteten er udmærket, men Kvantiteten ringe; sandsynligvis ere Landmandens Klager som sædvanlig overdrevne i denne Henseende; men det kan dog antages for givet, at Høsten ialfald er under en Middelhøst. I Frankrig skal Høsten være over Gjennemsnit; men medens denne Omstændighed vil bidrage til, at vi ikke ville mærke nogen Konkurrence med Frankrig i Udlandet, er der aldeles ingen Udsigt til at vente Tilførsler til England fra Frankrig; thi Chancerne for, at dette Land, selv i gode Aar, skulde kunne undvære noget af sin Høst

til Export, tabe sig ved den tiltagende Folkemængde mere og mere. Skulde dette alligevel være Tilfældet, da vil denne Omstændighed i høj Grad bidrage til at forhindre nogen større Prisstigning. Fra de fleste andre europæiske Lande, Rusland medtaget, ere Beretningerne paa ingen Maade gunstige. Ifølge Meddelelserne fra det internationale Kornmarked i Wien er der et Deficit af c. 20 pCt. i Høsten i de konsumerende Lande i Europa med Undtagelse af Bavern, Særen og Frankrig, hvor den benævnes som en god Middelhøst. Deficitet beskrives at være

2 pCt.	under en Middelhøst i Østerrig-Ungarn;
10 "	— — Schweiz;
15 "	— — Sverig—Norge og Danmark;
25 "	— — Nederlandene og Rumænien,
70 "	— — Nord-Rusland;

og snarere bedre end en god Middelhøst i det sydlige og centrale Rusland samt russisk Polen.

Vende vi os til Amerika, hvorfra vi have modtaget de vigtigste Tilførsler i de senere Aar, saa ere Meddelelserne derfra ogsaa snarest ugunstige, især fra de vestlige Stater og Kanada, hvor Udbyttet er mindre end ifjor. At Amerika har et mindre Overskud, fremgaaer ogsaa af, at Affikbningerne have begyndt at tage lidt af. Derimod er der atter en god Høst i Kalifornien, som ifølge de to sidste Aars Erfaring er af ikke ringe Betydning.

Saaledes lyde Beretningerne om Høsten, og omendstjont de ganske vist begrunde Udsigterne til en Stigning, saa er der paa den anden Side dog ogsaa Udskilligt, der giver Anledning til den modsatte Fortolkning. Den Kjendsgjerning, at Frankrig under ingen Omstændigheder vil behøve at importere fremmed Korn, og at der er snarest over en Middelhøst i Syd- og Midt-Rusland, er af stor Betydning og vil fuldt erstatte Deficitet i de andre kontinentale Lande. Og hvad endelig Amerika angaaer, da er det umuligt at overse den store Indflydelse, som Overproduktionen i Kalifornien har havt paa europæiske Priser i de senere Aar. Det synes saaledes ikke rimeligt, at der vil blive nogen stor Prisstigning for mulig henimod næste Høst, hvis vi til den Tid skulde blive truede af et Deficit.